

POPIS TRASY 017

Rožmitál - kamenolom - Šonov - Rožmitál - Broumov

vhodné	pro pěší turisty i pro cykloturisty
délka	10 km
fotografie	http://www.milan-skoda.cz/fotogalerie_2014.htm

Dnešní výlet povede částečně po trase výletu 001. Jako výchozí bod použijeme horní část obce Rožmitál nad Broumovem, na jeho severní straně v podhůří Javořích hor poblíž hranice CZ/PL. V horní části obce se nachází točna linkového autobusu, který přes Rožmitál jezdí z Broumova do Šonova. Pokud tedy pojedeme autobusem, zvolíme zastávku Rožmitál konečná. Kolem točny po její horní straně vede turistická modrá, jenž směřuje z levé strany od Broumova (tam se nakonec budeme vracet) směrem po silnici vzhůru ke kamenolomu. Na samotný konec obce nám ještě zbývá asi 500 metrů. Zhruba po 300 metrech na pravé straně asi 15 metrů od silnice lze spatřit vedle potůčku kamenný kříž, který pochází z roku 1852, renovován byl v roce 1921. Jak bylo tehdy zvykem, vytesaný text je v jazyce německém. Po silnici pokračujeme dále a za posledním stavením po levé straně na mírném kopečku asi 100 metrů od silnice lze spatřit obrys podstavce dalšího kamenného křížku, žel dnes již poničeného. Přesto, pokud si dáte čas a práci dojít po louce i na okraj tohoto pole, nahoře se před vámi otevře krásné panorama nejenom Broumovska, ale i vzdálených Krkonoš. Po návratu na silnici stoupáme dále a po pár minutách dojdeme za obec k Rožmitálskému kamenolomu s jeho naučnou stezkou.

- foto 01** kamenný kříž v horní části Rožmitálu
- foto 02** kamenný kříž v horní části Rožmitálu
- foto 03** pozůstatek kamenného kříže na okraji pole na konci Rožmitálu
- foto 04** výhled od poškozeného kamenného kříže na konci Rožmitálu směrem na Broumov, v pozadí Broumovské stěny
- foto 05** výhled od poškozeného kamenného kříže na konci Rožmitálu směrem nalevo od Broumova, na obzoru zleva Hejšovina (kulatý dvojkopeček), uprostřed Lopota s obnaženým pískovcovým lomem a vpravo na fotografii dlouhý hřeben od Koruny po Velkou kupu

Kousek za obcí od modré turistické spatříme kamenolom (503 - 550 m n.m). Do přední okrajové části kamenolomu je povolen vstup pro turisty a je zde vytvořena naučná stezka, kterou doporučuji projít, neboť její okruh se zhruba po 1 km vrací zpět na modrou turistickou a nemusíme se bát, že bychom z trasy jakkoli sešli. Naučná stezka začíná tedy ihned na okraji lomu a podél štěrkové cesty je vyznačena trasa pro pěší. Na pravé straně stezky si na dně kamenolomu příroda vytvořila dva zajímavé mokřady, které bychom mohli označit za jakousi renovaci přírody po zásahu a dobývání nerostného bohatství člověkem. Znalci přírody si zde přijdou na své, neboť zde mohou najít například z rostlinstva orobinec širokolistý, zevar vzpřímený, travní sítiny, psárku plavou, zblochan řasnatý, žabník jitrocelový, řeřišnici hořkou, šišák vroubkovaný, pomněnku hajní, vrbovku chlupatou, okřehku menší, žabí vlas. Ze živočišstva vážky, střevlíky, čolka horského, skokana hnědého, ropuchu obecnou, užovku obojkovou. Z ptactva třeba konipasa bílého. Jelikož jsou Javoří hory sopečného původu, nejinak tomu je i v Rožmitálském kamenolomu. Hřeben se sopečnou činností tvořil zhruba před 300 miliony lety v době svrchního karbonu a spodního

permu. Ložisko kamene, které se v lomu těží, pochází z melafyrového proudu tlustého až 60 metrů. Znalce kamene a geology potěší informace o tom, že zde mohou narazit na lávové rožce (melafyry), plagioklas, K-živec, rekrystalovanou sklovitou hmotu, pyroklastiky, sopečné jílovité sklo a úlomky krystalů, úlomky strusky a prudce zchlazenou lávu. Zajímavým geologickým fenoménem je přítomnost akrečních lapili, což jsou kuličkovité útvary vzniknuvší slepováním popelavých zrněk v erupčním mraku za přítomnosti vody. Z minerálů zde byly objeveny covellín, chalkozín, bornit, kuprit, pyrit a hematit. Zvětráváním těchto minerálů se pak časem vytvořil malachit, azurit, chryzokol a limonit. Nerudné minerály zde zastupují kalcit, baryt a fluorit. Za nejvzácnější prvek nalezený v lomu můžeme považovat pak vanadičnan vápníku, tzv. ťujamunit. V kamenolomu se na naučné stezce nacházejí očíslované přírodovědecké informační tabule, u kterých doporučuji se pozastavit a počíst si v hromadě zajímavých informací. Na samém vršku lomu se nakonec ocitnete u stanoviště číslo 5 a otevře se vám nádherný výhled na Broumovsko směrem od polských hranic na Broumov a Broumovské stěny.

- foto 06** přední mokřad se starým cestníkem, na kterém lze spatřit latinskou zkratku IHS (Jesus Hominis Salvator, tedy Ježíš spasitel lidstva)
- foto 07** přední mokřad
- foto 08** vrstvy dobývaného kamene (v této části kamenolomu se již netěží), dole druhý mokřad (biotop)
- foto 09** druhý mokřad bývá pokryt žabím vlasem (lidově žabinec) a na okraji porostem orobince širokolistého (jeho květenství lidově říkáme doutníky)
- foto 10** pohled od druhého mokřadu vzhůru do pater kdysi dobývaného kamene, dnes tudy vede klikatá naučná stezka až na vrchol
- foto 11** detail na dobývanou stěnu melafyru
- foto 12** pohled z vršku kamenolomu (stanoviště č.5 naučné stezky), na obzoru Hejšovina (919 m n.m., stolová hora kousíček za česko-polskou hranicí, na polské straně zvaná Szczeliniec Wielky, český název Hejšovina pochází z původního německého jména Heuscheuer), dole pod lesem na fotografii vykukuje obec Rožmitál
- foto 13** pohled z vršku kamenolomu (stanoviště č.5 naučné stezky), na obzoru nejvýchodnější cíp Broumovských stěn, které tu nad Božanovem začínají ukrojeným šikmým výstupem na Korunu (v našem pohledu na fotografii zleva) pokračující směrem vpravo na Velkou kupu (na fotografii jde o malý hrbolek na obzoru uprostřed fotky) a dále pokračují Broumovské stěny vpravo a pod nimi se na pravém okraji fotografie objevuje okraj Broumova, dole mezi stromy se nachází vjezd do kamenolomu
- foto 14** pohled z vršku kamenolomu (stanoviště č.5 naučné stezky), jde o pohled směrem vpravo (západ), kde se nachází pro veřejnost nepřístupná a aktivní část kamenolomu, zde se stále těží v melafyrové hornině kámen, jenž se o pár desítek metrů níže drtí povětšinou na různé velikosti šterku používaného pro budování komunikací

Z vrcholu nad kamenolomem se po naučné stezce vrátíme pár set metrů nad kamenolom na modrou turistickou, která se uprostřed louky křížuje se žlutou. Rozcestník zvaný Nad Rožmitálem poskytuje možnost po příchodu od lomu vydat se do dalších tří směrů. Pokud budeme pokračovat po modré dále vzhůru na vrcholek Javořích hor, budeme kopírovat výlet 001 směrem na hraniční Třípanský kámen. Pokud se dáme po žluté vlevo, dojdeme do Janoviček, které patří v Javořích horách k nejznámější chatové osadě na česko-polské hranici nad Broumovem a bývají mnohdy cílem výletů, kvůli krásným výhledům na Broumovsko a Krkonoše. My se dnes ale vydáme po žluté směrem doprava na Šonov, abychom se po necelých 2 km přes louky a paseky dostali kousíček nad tuto obec, před níž nás další rozcestník nasměruje opět doprava po zelené (zatímco žlutá pokračuje do Šonova), a tak se vlastně po geometrickém trojúhelníku vrátíme zpátky do Rožmitálu ke

konečné autobusu, kde jsme začínali. Cestou po žluté potkáme pod mohutnou lípou schovaný starý kamenný kříž se sochou svatého Antonína, který pochází z roku 1819.

foto 16 pohled z louky ze žluté turistické zpět ke kamenolomu (je schovaný pod lesem vlevo), nad kamenolomem se tyčí vlevo Cikánský kopec (653 m n.m.) a vpravo Bobří vrch (740 m n.m.)

foto 17 kamenný kříž se sochou svatého Antonína z roku 1819

foto 18 pohled od rozcestníku nad Šonovem, po zabočení vpravo na zelenou zpět k Rožmitálu, na obzoru je v pozadí lom v polské obci Tlumaczów, v popředí vpravo kostel svaté Markéty v Šonově

Po návratu na konečnou autobusu v Rožmitále se vydáme za zastávkou vlevo po modré směř Broumov, na polní cestu, které bychom s nadsázkou mohli říkat křížková. Kříže a Boží muka tvoří nedílnou součást většiny vísek, obcí a polností po celé naší zemi. Málokde ale najdeme tak velkou koncentraci těchto drobných sakrálních památek jako na Broumovsku. Typický křížek na Broumovsku je povětšinou tvořen kamenným soklem s osazeným litinovým křížem, na kterém se nachází pozlacené tělo Krista. Občas tu také máme možnost narazit i na kříž vytesaný celý z kamene. Sokly křížků bývaly zdobeny různými reliéfy a plastikami, nejčastěji vypodobňujícími Pannu Marii nebo další svaté. Velmi často se na křížích setkáme se symbolem lebky ve spodní části kříže. Samotné křížky se pak stavěly na místech různých událostí, avšak zvláštní význam měly kříže podél cest a na okraji polností. Zde byly stavěny coby symbol ochrany úrody a požehnání poli, u kterého stály. Bohužel i na Broumovsku po kolektivizaci zemědělství v rámci zcelování polí bylo obrovské množství křížků zničeno a zbyly jen ty, které stály u zachovaných hlavních zemědělských cest. A právě po jedné z takových cest teď jdete z Rožmitálu směrem dolů do Broumova, a proto vás určitě nepřekvapí, že kvůli tomu se jí od nepaměti říkávalo Rožmitálská cesta. Potkáte na ní sedm zachovalých křížků a soch a ty zachovalejší z nich máte možnost spatřit i v mé fotogalerii.

foto 19 jeden z několika křížků lemujících polní cestu do Broumova (v pozadí Javoří hory)

foto 20 jeden z několika křížků lemujících polní cestu do Broumova

foto 21 jeden z několika křížků lemujících polní cestu do Broumova

foto 22 jeden z několika křížků lemujících polní cestu do Broumova

foto 23 již kousek nad Broumovem, pohled zpět kde nalevo od Rožmitálu na obzoru tkví Bobří vrch (740 m n.m.)

foto 24 již kousek nad Broumovem, pohled vpřed na Benediktinský klášter, v pozadí Broumovské stěny